

הלכות יום טוב תצה-תצו

ולא אסרו לעשות שום הכנה מיו"ט לחבירו (כמו שיתבאר בסי' תקנ"ג¹⁰⁷) אלא בדבר שמתקנו ומקדשו להנאת האדם ע"י הכנה זו כגון להכניס יין מן המרתף לבית ביו"ט ראשון כדי לקדש עליו כליל ויו"ט שני שאם יום שני הוא חול נמצא מכין ביו"ט הנאת החול אבל הכנת המוקצה מותרת ביו"ט ראשון בממה נפשך¹⁰⁸ אם יום שני הוא קדש והמוקצה אסור בו הרי יום ראשון הוא חול ומכין מחול ליו"ט ואם יום ראשון הוא קדש הרי יום שני הוא חול ומוקצה מותר בו ואין צורך להכין כלל ונמצא שהכנה זו שמכין ביו"ט אינה מתקנת כלום ואינה נקראת הכנה כיון שאינה מכשרת ואינה מקרבת שום דבר להנאת האדם הא למה זה דומה לנומל מין מאכל של היתר בידו בשבת או ביו"ט ואומר מאכל זה אני אוכל למחר שאין בכאן איסור הכנה משבת ויו"ט לחול:

תצו דין יום טוב שני של גלויות וכו' י"א סעיפים:

א בגלויות שעושין שני ימים טובים מספק¹⁰⁹ כל מה שאסור לעשות בראשון אסור לעשות בשני¹¹⁰ וכל המחלל יו"ט שני¹¹¹ כמודד בין בדבר שאסור לעשותו בראשון מן התורה בין בדבר שאסור לעשותו בראשון מדברי סופרים כגון שיצא חוץ לתחום¹¹² וכיוצא בזה מנדין אותו¹¹³:

ב כמה דברים אמורים ביו"ט שני שעיקרו מדברי סופרים וכשמחללו אפילו בדבר שהוא מדברי סופרים הרי עוקר לכל המצוה שהרי עיקרו אינו אלא מדברי סופרים לכן מנדין אותו אבל דבר שעיקרו מן התורה כגון יו"ט ראשון אין מנדין אותו אלא אם כן עשה בו מלאכה האסורה מן התורה אבל אם הללו בדבר שאיסורו אינו אלא מדברי סופרים אין מנדין אותו אלא מכין אותו מכת מדרות¹¹⁴.

ואם עשה על פי הוראת חכם שמעו¹¹⁵ או שעשה בשוגג¹¹⁶ אין מלקן ואין מנדין אותו אפילו הללו בדבר שאיסורו מן התורה:

קונטרס אחרון

ושם לא נזכר כלל מהיתר הכנה¹¹⁷ אלא דאין מועיל הכנה. ועיין ט"ז סוף סי' תקט"ו שסותר לזה¹¹⁸, ודבריו שבכאן עיקר, שכן פסקו רמ"א¹¹⁹ ומג"א¹²⁰ ופרי חדש ועולת שבת ושאר אהרונים, וכן משמע ברמב"ם פרק ב'¹²¹:

ד נמצא שם (ראול מבי רב לפונפריהא). רמב"ם שם.
ה נמצא שם. מור וש"ע שם.
ו דין שם (י, ב) ד"ה ואיכא. (ת"ח). ב"י ריש הסי', ת"א סק"א. וראה יגדיל תורה (ג). א ע' מנ. ד ע' ס. בענין מכת מדרות – ראה שו"ת אדה"צ סי' כד.
ז משפט זקק ה"א סי' לג. כנסת הגדולה הגה"מ ת"א סק"א.
ח שו"ת מנ"כ ח"ג סי' קנא. כנסת הגדולה הגה"מ ת"א שם.

קנג סעיף ג.
קנד כלבו שם. פ"ח פ"ה סי' ה'.

סימן תצו

א היינו בומן שהיו מקדשין על פי הראיה, ועכשו הוא כדי לקיים מצוה אבותיהם, כדלקמן סי' תר ס"א"ב, וש"נ.
ב רמב"ם פ"א ר"ב"ב, טור וש"ע סי' א.
ג רב ושנאויל פסחים נב, א (על שני ימים טובים), ויתבאר לקמן סי' ס"ב, שדבר שמדברי סופרים מנדין רק ביו"ט שני, וש"נ.

ציונים לקונטרס אחרון

רנה שהרי לא מיירי בהכנה של שני ימים טובים.
רנו שאוסר להכין מיו"ט א' ליו"ט ב' משום עובדא דחול.
רנז ראה רמב"ם פ"א הכ"ר (לענין ריעבד).

רנא סעיף ד.

רנב ס"ק י.

רנז ראה רמב"ם פ"א הכ"ר (לענין ריעבד).

הלכות יום טוב תצו

ג כל מקום שהוא חייב נדויו אם הוא תלמוד חכם אין מנדין אותו אלא מכין אותו¹ מכת מרדות².

ד אין חילוק בין ראשון לשני אלא לענין מתי³ כמו שיתבאר בס' תקב⁴ וי⁵.

וכן לכהול את העיני⁶ אע"פ שאין בו סכנה אם לא יכחול כגון שכבר התחילה העין להתרפאות⁷ דביו"ט ראשון אין לכהול אלא ע"י נביו"ט⁸ מכל מקום בשני מותר לכהול אפילו ע"י ישראל כיון שיש בו קצת חולי⁹ אף על פי שאין החולי כולל את כל הגוף¹⁰:

ה ואין צריך לומר שמותר לעשות כל שבות מדברי סופרים למי שיש לו מיהוש עצמטער וחלה ממנו כל גופו¹¹ בענין שאפילו ביום טוב ראשון מותר לעשות לו שבות מדברי סופרים על ידי שינוי כמ"ש בסימן שבי"ח¹² וביום טוב שני אין צריך שינוי כלל.

חין מיו"ט שני של ראש השנה¹³ שאין חילוק בינו ליום ראשון אלא לענין מת בלבד כמ"ש בסימן תקכ"ו¹⁴ מטעם שיתבאר בס' ת"ר¹⁵ עיין שם.

אבל דבר שאיסורו מן התורה אסור לעשות לו ע"י ישראל אפילו ביו"ט שני ואפילו חלה כל גופו אם אין בו סכנה¹⁶:

ז מי שנפל ונצטרך הרם אסור להקויו דם שקורין קעפפין¹⁷ אפילו ע"י נבדו מפני שאפשר להמתין עד למוצאי יו"ט¹⁸:

ז בני ארץ ישראל שכאו לחוץ לארץ אסורים לעשות מלאכה ביו"ט שני בישוב¹⁹ ישראל²⁰ אפילו בנענא²¹ ואפילו במדבר אם הוא תוך התחום לערו²² שישאל ריין²³ בה ואפילו העתם לחזור למקומם²⁴ מטעם שנתבאר בס' תס"ח²⁵ ומכל מקום אם עשו מלאכה אין מנדין ואין מלקין אותם כיון שדעתם לחזור למקומן²⁶:

ח אם חל יו"ט שני בערב שבת אינם צריכים לערב עירובי תבשילין²⁷ מפני שהוא דבר שבנענא²⁸ ולכן אין צריך לנהוג בוה כחומרי המקום שהלך לשם כיון שדעתו לחזור (עיין ס' תס"ח²⁹) ומטעם זה צריכים הם להתפלל תפלת שמונה עשרה בלחש ביו"ט

ג רמב"ן בתורת הבית שער המיהוש. הובא במ"מ פ"א ה"כ. ר"ן שם. רמ"א סוף ס"ב.

כד איסור ודוירי כלל נפ אות כג. ח"א סק"ג.

כה רב ספריא פסחים נא, סע"ב. לפירוש הרד"ה שם (ז), א. ר"ן שם (י, ב) ד"ה ויהב. כל בו ספ"א מח (א).

א. איהות חיים בדני ערבי פסחים ומאי ימים מובנים ס"ה. שו"ע ס"ג. וראה דעת הא' דלקמן ס"א, וש"ע (אם הדעה זו חולקת גם בנידון דק"ן).

כו רדב"ז ח"ד סי' עג. מ"א סק"ה.

כז תוס' שם נב, רע"א. רדב"ז שם. מ"א סק"ד. וכדלעיל סי' תסח סוף ס"ג. שאי אפשר למלאכה לדוות כל ק"י כצנעה שלא ידוע הדבר לשום אדם.

כח חולין ק"י, א. רמב"ן פסחים שם (י, א). כל בו ואריות חיים שם. מ"א סק"ו. וכו"ה לעיל שם.

כט רד"ה רמב"ן וי"ן שם. כל בו ואריות חיים שם. שו"ע שם. וראה לעיל שם (לענין מלאכה בערב פסח). ההיין אפילו דעתו לחזור אחר זמן מרובה.

ל ס"י (מפני המחלוקת).

לא שר"ת מב"ש ח"ב ס"ב. כצנע. מ"א סק"ו.

לב רדב"ז שם. ח"א שם.

לג רדב"ז שם.

לד סעף יא.

ט נגדא שם. מור וש"ע שם.

י רמב"ם שם. מ"א סק"ב. וראה גם לקמן ח"מ הל' נזק גוף נפש ס"א.

יא ביצה ג. א. מור וש"ע ס"ב.

יב סעף ג.

יג אמטור שם כג. מונ"א (אלא שלענין ר"ה לא קי"ל כוונתו). ר"ף שם (א, א), א. ר"ש שם פ"ב סי' כ. מור וש"ע שם. וראה סי' תנה קי"א סק"ד (ד"ה וצריך לומר, התנים שנתור בוה רבי ויהיה).

יד נגדא שם ורש"י ר"ה סוף. וראה גם לעיל סי' שבה ס"מ טו אמטור שם. מור וש"ע שם. וכדלעיל שם ס"כבא

נג לענין שבת (שבנענא חולי מותר לעשות שבות ע"י נביו"ט) (שלכחול במננים השתוקק הוא שבות).

טז ראה בי"ח ריש המ"י. פ"ח סי' ר"ה וכו"ש.

יז מ"א סק"ג.

יח ר"ן שם (א, ב) ד"ה אמטור. רמ"א ס"ב. יט סעף יז (שבות התרו ע"י שינוי אפילו בשבת, ואפילו בנלאכה ונגדא).

כ ר"ף שם (שבות לא קי"ל כאמטור שם). ר"ש שם. מור וש"ע שם.

כא סעף ג.

כב סעף ג.

הלכות יום טוב תצורתו

יט

שני⁷² וכן להניח הפליץ בצנעא⁷³ כיון שרעתן⁷⁴ [לחזור נוהגים עליהם חומרי המקום שיצאו משם כמ"ש בס"ה⁷⁵ ח"ה⁷⁶ אבל צריכים ללבוש מלבושי יו"ט מפני שהוא דבר של פרהסיא⁷⁷]:

ט אבל אם אין דעתם לחזור למקומן⁷⁸ אם הגיעו תוך תחום⁷⁹ לעיר מעיירות שבתחין לארץ אפילו אין בעיר ישראל⁸⁰ נעשו כבני חוץ לארץ מיד ואסורין לעשות מלאכה ביו"ט שני בין תוך התחום בין חוץ לתחום⁸¹ ומתפללין כבני חוץ לארץ וכן צריכים לערב עירוב תבשילין כבני חוץ לארץ אבל כל זמן שלא הגיעו לתוך התחום של עיר מעיירות של חוץ לארץ עדיין לא הוקבעו להיות כבני חוץ לארץ ומותרים לעשות מלאכה ביו"ט שני והרי הם עדיין כבני ארץ ישראל לכל דבר⁸²:

י העוקר דירתו עם אשתו מארץ ישראל לחוץ לארץ אף על פי שרעתו לחזור דינו כמי שאין דעתו לחזור⁸³:

יא בני חוץ לארץ שכאו לארץ ישראל אע"פ שרעתן לחזור עושין אלא יום אחד כבני ארץ ישראל⁸⁴ ויש חולקין⁸⁵.

כל מי שאין דעתו לחזור למקומו אף על פי שאשתו נשארה במקומו נקרא אין דעתו לחזור⁸⁶:

תצוה דין הכנה ביו"ט וכו' ל"ב סעיפים:

א (אין צדין הדין מן הביבין ביו"ט⁸⁷ שהרי אפשר לצודן מערב יו"ט⁸⁸).

הדין המבוססם בכיבדים מערב יו"ט אסור ליטול מהם ביו"ט אפילו הוא כיבר קטני מאד בענין שאין צריך למשך תחבולות כדי לצוד⁸⁹ ע"י פריסת מאכלה או ע"י מצודהו אלא

קסא. ח"י ע' שפ. קובץ חברי תורה (צפת) ח"ג ע' 65. באגרות מלך ע' סו. קונפ' יו"ט שני (לגדה תשנ"ח).
מו ברפ"ר ציון בפנים לדעה הא' ולדעה הב', ועד"ג ציון רק הראב"ן (שדרא דעה הא'). הדעה הב' היא המבואר לעיל ס"ז.
מז משפך צדק ח"ב ס' טז. כנגד' הגב"א. ח"א סק"ו.

סימן תצוה

א משנה ביצה רפ"ג, לפירוש' ותוס' שם ר"ה אין צדין (משום צידה ביו"ט). מור ושו"ע ס"א. הלכות ומנהגי מותרש ס' ק. מתייררל הל' יו"ט (ע' קסא). ח"א סק"ו. וראה ק"א ס"ק א בתחלתו (שהמ"א מפרש גם במשנה שביד אסור משום צידה, ולא ק"ל כן, אלא כדברי תפ"ז ס"ק א שהוא משום מוקצה). ובר"ה ואין להקשות (שהרמב"ם וראב"ד סבורים שאין איסור צידה ביו"ט אלא משום מוקצה, אבל ק"ל שאסור משום צידה).

ב רש"י שם. וראה ר"ן (ב, א) ר"ה אין צדין (שאפשר גם מעט זה הוא מורכב). לעיל ס' תצה' ס"ב (מעט הר"ן) שם, שאין דרך לצודן לצודן היום). ק"א כאן סק"א ד"ה, וכן מוכח (שהבאי מעט רש"י שלפניו, גם מעט תרומ' ג, א ד"ה גוה).

ג ראב"ד בהשגת פ"ב ה"ו. רשב"א בעבודת הקדש ש"א ס' ט. והבא במ"מ שם. המ"א ס"א.

ד רש"י שם ביצה כד, א ד"ה הבא.

ה ט"ז סוף סק"א. וראה ק"א ס"ק א ד"ה וכו' (הדיוני אפילו מצודה קטנה, ולא כמ"ש תפ"ז סוף סק"א א).

לח רדב"ז שם. ח"א שם.
לו פרח סוף הס"י.
לז סעיף ג.
לא רדב"ז שם. פרח שם. ח"א סק"ו.
לט ר"ה ר"ן שם. כל בו וארחות חיים שם. שו"ע שם. ובלעיל ס' תמח' ס"ב.
מ ר"ה שם (לישוב). כל בו וארחות חיים שם. ר"ן שם (לתחום). שו"ע שם. וברעיל שם שו"ע.
מא רדב"ז שם. ח"א סק"ו.
מב ר"ה שם (בין כיבוש בין במדבר). כל בו וארחות חיים שם. שו"ע שם.
מג ר"ה שם (שלא תעין לישוב). כל בו וארחות חיים שם. שו"ע שם. וברעיל שם ס"י (לתוך תחומה של עיר). ויש.
מד רדב"ז שם. ח"א שם. וראה גם אג"ק ח"ה ע' שצ. ח"י ע' נו. לק"ש ח"י ע' 504.
מה רב ספרא פסחים נא. סע"ב. לפירוש רבנו הגאון שם (יחך במדבר איבעי ל', אבל כשהגיע לישוב א"י נהג יום אחד). דאב"ן פסחים (קסב, ב). וראה אבן שלמה שם ס"ק לו). ש"ת חכם צבי ס' קסו (שהמקום גורם, ואין זה בכלל חומרי מקום). וראה אג"ק ח"י ע' רכו (שדעה זו חולקת גם ביצא מא"י לחוץ, דלעיל ס"ז). לעיל ח"א ס' א מותרים ס"ה (שפסקו כן, גם בבני א"י הבאים לח"ל על מנת לחזור). שער הבולל פ"א אות ב. (לנהוג כדעת זו). משגרת שלום ס' לב ס"ק ד. אג"ק ארמ"ר מודרש"ב ח"ב ע' תרכו (לנהוג כדעת הב'). אג"ק ח"ד ע' רמה. ח"י ע'